

TELEGRAFUL ROMÂN

Aparu Marți, Jui și Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Armă cu două tăisuri.

(Ecou la articollii „Cum se ne apărăm.”)

De Vasile Gan, protopresbiter.

II.

Am atins în articolul premergător, că avem a ne împăca cu gândul, că pôte să vină timpul, ca să perdem toate școlile confesionale. Din acesta ușor urmază tragerea concluziunii, cum face și dl Dr. E. de Lemény, că mai bine e să le abzicem noi de acum, căci scăpăm de griji și ne vedem și de afacerile bisericesti proprii — mai în tihnă.

Să mi-se concedă a fi de altă părere.

Nainte de toate timpul pentru stațificarea desăvârșită e ceva mai departe, și pôte urma numai durând actualul curent încă zeci de ani. Va să zică, până la totala stațificare am avé timp încă, în care timp am puté eventual schimba fața lucrurilor. Nu putem forma însă nici un drept de revendicare, când noi de bună voie cedăm ceea ce ne compete și avem.

Atât de natural și elementar este acest lucru, în cât nu e nici o trebuință să insist asupra lui mai departe.

Nu numai atât. Abzicerea totală a școlilor ar însemna aruncarea noastră din cunoscut în necunoscut, ar fi complotă lașitate și păcat neiertat, care contrarii bisericii noastre l'ar și exploata cu vârf și îndesat. Și fiindcă de altă fortărăță nu am dispune — ar asalta dintr'odată așezămintele bisericesti. Să eșim ore? Să părăsim și fortărăța bisericescă?

De-și se pare paradox, dar natura lucrurilor aduce cu sine, că dacă o cauză care e foarte ponderosă, o cedăm de bunăvoie, — nu vom mai simți destulă tărie în noi a apăra cealaltă cauză, și mai ales nu vom puté opune destule argumente guvernului, care va zice: „Dacă ai cedat în punctul școlilor, negreșit trebuie să cedezi și în alte puncte, ba am drept a pretinde să cedezi, ori vou dispune eu mai departe.”

Abzicerea totală în forma cum se propune, după mine, este un caz extraordinar. Casurile extraordinare, de-și în fond pe nedreptul, dar' la părere

totdeauna justifică mijlocele extraordinare și acțiunile violente. Mă tem, că s'ar adevé și la noi tristul exemplu din fabula lui Esop cu lupul și mielul. Noi suntem cei nedreptățiți, noi cei slabi, pentru aceea tot poporul nostru și biserica noastră va trebui să tragă scurta.

Iluzie să nu ne facem din împrejurarea, că am puté produce încurcături, ori am s'gdui temelile școlare și am înfrica pe ministrul, care nu ar mai cuteza să încerce atentatul ce l'plănuște. Il va încerca cu atât mai vârtos, că suntem în joc numai noi Românii și școlile noastre. Probabil, că un an doi am oprî povoiul. De la 2—3 ani încolo atât ar crește, că toate zăgazele ce avem le-ar rupe și totă organizațiunea ce mai avem va fi înlăturată, ca și când nu ar mai fi existat.

E drept, că ar fi crimă, s'ar face gură multă prin toate foile, s'ar protesta sus și tare pretutindenea unde mai domnesc sentimentele nobile și de umanitate. Protestele acestea însă în fața reșonelor de stat sunt nimic. Pilde istorice avem, că azi în veacul nostru cel luminat popore stîrpsc și subjugă popore, fără ca diplomației europene să i-se clatine măcar un fir de păr în favorul subjugăților.

Ansă să nu dăm la acțiuni extraordinare, de aceea și noi să lucrăm numai cu mijloce ordinare. Tot respectul îl dau, și alta ar fi și fața lucrurilor, când la o așa ținută s'ar angaja toate confesiunile din patrie, când ar fi înțeleși întré sine și ar proceda uniform toți factorii, toate elementele, ale căror interese vin atinse prin noul proiect de lege școlară.

Nedumerire pentru mine însă ar esista și atunci. Ce vom face cu personalul angajat? Unde vom trimite învățătorii nostri, cari s'ar și-au legat'o de s'orțea școlii noastre? Nu-i va duce ore miseria să devină ei cei dintâi com'atanti ai propriei lor maice? Nu s'ar angaja ore cu trup și suflet în serviciul asalării fortărățelor noastre? *Herostrații nu se fac totdeauna din rîvna de glorie, ci și din miserie.*

Țera totă, și împreună cu dinsa întréga românime serbătorește amintirea lui, prăznuind al patrulea centenar al vieții lui celei de dincolo de mormânt. Și de la un capăt la altul al țerei lui, pe care el cu mândrie o numia „p'orta creștinătății”, din înălțimile celor 44 de mănăstiri și biserici ce el a ridicat spre lauda lui Dumnezeu pentru biruințele sale, răsună tânguitor cântarea de slavă a clopotelor, unită cu cântarea întregii biserici ortodoxe române, chemând sufletele românești la credință și virtute, care putere de viață dă și fapte mari îndeplinește. Este spre a presări pe un erou al țerii, erou al neamului, erou al istoriei.

În complexitatea multiplă de cauze și efecte, din care se desvâlește istoria omeniei, manifestarea popórelor active în istorie este determinată esențial de mediul incunjurător cel dă așezarea geografică, de împrejurările timpului, de însușirile rasei și de acțiunea personalităților istorice. Din această complexitate se înalță totdeauna, ca munții giganti de-asupra câmpiilor, marile personalități istorice, prin acțiunile lor hotărâtoare în viața popórelor.

Între personalitățile cari astfel au determinat istoria și viața poporului român, în

Se face destul de evident și din aceste contraargumente, că noi nici decum nu trebuie să ne cugetăm încă de pe acum la abdicarea școlilor. Părinții nostri tot în furtuni au viețuit; se va strecura ea cumva și vijelia ce ne amenință, căci d'or' nicăiri nu e scris, că stările actuale să dureze pe vecie.

Se impune totuși întrebarea practică: Ce vom face, când nu vom mai avé școlile noastre? Ce vom pune în locul școlilor, dacă va fi să le perdem rënd pe rënd?

Răspunsul scurt e acesta: Vom nisui să înființăm alte așezăminte cari contribuie la educația religioasă și morală a poporului: vom înființa școle de cantori bisericesti, coruri bisericesti, reuniuni de temperanță, însoțiri și tovărășii economice, biblioteci populare... *Preoții vor catechisa.* Cu un cuvânt, vom nisui, ca să ținem poporul în legătura spirituală, atât întré sine, ca membri ai societății, cât și față de mama lor biserică.

Realizarea acestora recere timp și pricepere, cari condițiuni lipsesc acum pe multe locuri. Chiar de aceea nu e bine să abzicem de școle acum, ca să câștigăm timp și pentru *reculegere.*

* Toastul guvernatorului.

Presă magiară e supărată pentru felul cum a decurs frumoasa serbare de la Putna, aranjată întru memoria voevodului Stefan cel Mare și Sfânt. Și mai ales e supărată pentru participarea la serbare, în mod oficial, a guvernatorului din Bucovina, principele Hohenlohe, care, cum se știe, a rostit și un toast la masa dată cu ocaziunea aceea, toast în care a vorbit cu laudă despre Stefan cel Mare și Sfânt. Și asta e ce-i dore pe compatrioții nostri magiari. Cum pôte fi laudat, în mod oficios, din partea reprezentantului M. Sale, un domn valah din trecut, care a avut cutezanța să bată rău și să iee la g'ona pe un rege urgar?

Numai cât pusă astfel, — tesa e pusă foarte greșit. Stefan cel Mare nu a intrat el în țera ungară, cu gând să bată pe Mateiu craiul unguresc și să-i iee țera, ci toc-

mai întors s'au întemplat lucrurile. Regele magiar a mers în Moldova, cu scop ca să supună și-acăstă țerișoră și pe domnul ei. Și ce a făcut Stefan și ai sei? *S'au apărât, nimic alta.* Și-au apărât țera și moșia, și încă cu bun succes. Era d'or' faptă mai de laudă dacă Stefan se lăsa să fie el bătut în casa sa proprie?...

Toastul cu pricina, rostit din partea principelui Hohenlohe la banchetul de la Putna, a fost de altcum următorul:

„Au venit azi la Putna Românii din toate unghiurile Europei, să serbătorească amintirea marelui voevod Stefan, aprigul și neînvinșul luptător și apărător al țerei, al poporului românesc și al creștinătății.

Au venit din lumea întregă, e'ită, oameni culți și cei neștiutori, ca să depună prinosul lor de recunoștință memoriei aceleia, care a luptat acum 400 de ani pentru apărarea strămoșilor lor.

Acest simțământ de pioasă recunoștință, înalță pe cei ce-l manifestă și nu pôte lăsa pe nimeni rece.

Ziua de azi mai are și altă mare însemnătate, și anume, însemnătatea unui eveniment menit a fi cimentul, care consolidează simțămintele de dragoste și înfrățire între două națiuni vecine.

Națiunea mea și împăratul meu, care a considerat și iubit pe Românii din imperiul seu deopotrivă cu ceilalți supuși ai sei, sunt veseli de a fi putut da prilej pentru o asemenea pioasă serbătore a unui erou ca Stefan cel Mare și Sfânt. Ridic acest pahar în sănătatea tuturor celor de față, și cari, împreună cu noi iau parte la această serbare.”

E vorba, ca opoziția din dietă să pună în discuție parlamentară toastul acesta și peste tot atitudinea guvernului austriac, manifestată cu ocaziunea serbării de la Putna. Se vor adresa interpelări guvernului ungar și se va cere, să fie tras la răspundere Dr. Körber, ministrul-president din Austria, pentru că a dat mână cu Românii, cari n'au făcut alta la Putna de cât au demonstrat în contra Ungariei. Nu trebuia deci să trimită acolo pe principele Hohenlohe, guvernatorul Bucovinei!

Förte bine! Sperăm însă că îngrijații nostri patrioți nu se vor oprî numai aci. Vor trage la răspundere și pe Papa de la Roma

bărbat viteaz, norocos și cu frica lui Dumnezeu.”

Măturile istoriei se unesc în cuvântul poetului:

„Măreț în sinul luptelor,
„Și în pace a fost măreț.”

Stefan, fiul lui Bogdan II Voevod și al domnei Oltea Maria, prin tată nepot al lui Alexandru cel Bun din neamul Mușăților, prin mamă nepot al Basarabilor, astfel vlăstar al ambelor dinastii române din cele două țeri surori, a luat în mână sceptrul Moldovei în zile de grea cumpănă pentru țără și neam.

Alexandru cel Bun lăsase urmașilor moștenire o țără tină ca stat, dar bine întocmită în lăuntru și respectată în afară, mică întré marile puteri vecine, dar tare prin voința de viață a cetățenilor și prin iubirea lor de țără. Din nefericire însă, lipsa unei norme bine stabilite pentru succesiunea la tron, în urma sistemului ereditar-electiv ce se practica în ambele Principate, dedea mereu prilej la certe pentru domnie, certe pe cari și vecinii rîvnitori de a-și supune țările române căutau să le pună în serviciul intereselor lor. Astfel Moldova, sub urmașii

FOIȘORĂ

Despre Stefan cel Mare.

Discursul dlui Dr. Dimitrie Onciul, profesor universitar în București, rostit la serbarea de la Putna, în 3/16 Iulie 1904.

*Inaltpreasfințite Stăpâne,
Serenissime Domnule President al Țerii,
Domnilor și Dómnelor,
Români și Creștini!*

O voce de dincolo de mormânt, de la poetul Dumbravei Roșie, pătrunde aci și zice:

„Erou plin de lumină, el e menit în lume,
„Pe secolul ce-l vede să sape al său nume
„Și să răspândă raze pe secolii viitori...
„Ființă de-o natură gigantică, divină,
„El e de acei la carii istoria se 'nchină.”

Istoria se închină eroului, care însuflețit de geniul nemuririi, din scânteia sa divină, a dat nouă viață și lumină unui timp întreg și unui întreg popor. Istoria se închină eroului acum patru secolii trecut la nemurire, a cărui amintire o serbătorim astăzi; eroului slăvit al vechei Moldove, al neamului român, al creștinătății: Stefan cel Mare.

pentru frumoasa telegramă de participare la serbările aranjate întru memoria lui Stefan, atletul lui Christos, și poate că și cancelaria de cabinet a M. Sale pentru răspunsul trimis la telegrama omagială venită de la Putna. Inalte facă-o cu vîrf!

Vorbirea deputatului Dr. A. Vlad

rostită în ședința din 6 Iulie n. a. dietei ungare.
(Fine.)

Acastă dispoziție a ministrului a fost — am amintit-o deja — o urmare a §-lui 17 din legea despre egală îndreptățire a naționalităților. Francisc Deák și partidul său așa au interpretat paragraful acesta al legii amintite. Acest paragraf e și astăzi în vigoare, cel puțin pe cât știu eu nu există încă nici o lege prin care să se fi abrogat. Pun dar întrebare on. partid liberal, ore e de părerea că aceste vederi ale lui Deák corespund firii legilor, și pun întrebarea că ore dacă acum ar ajunge pe tapet un astfel de proiect de lege, vota-l ar majoritatea? (Voci din dreapta: Nu!) Acest „nu“ ne arată, că partidul liberal pe terenul politicii naționale nu e condus de vederile luminate ale lui Francisc Deák, nu e condus de politica tradițională, care singură e în stare să atragă naționalitățile către stat.

Ca să lămuresc și mai bine punctul de vedere al lui Deák, mai ales înaintea dvostre, cari vă dați drept depositari ai spiritului și creațiunii lui Deák, îmi iau voia să mai citez o enunțiu politică, făcută de acest bărbat politic. La anul 1868, în ședința de la 14 Novembre, fiind vorba de budgetul ministerului de culte și instrucțiune publică, s'a ridicat deputatul sârb Miloș Dimitrievici și provocându-se la faptul că în acest budget obține o poziție de 58,000 fl. sub titlul de ajutor pe sîma școlii de cântare și muzică magiară, — propune din partea sa să se mai iee în budget suma de 5000 fl. ca ajutor pe sîma teatrului național sârbesc din Ujvidék. Ministrul de finanțe de atunci, din considerații de economie financiară, a combătut propunerea. (O voce din dreapta: Forțe cuminte). Din punct de vedere financiar poate a procedat cuminte, dar' se vedem ce spune Francisc Deák, măiestrul dvostre în ale politicii. Îmi iau voia a vă cetii următoarele declarațiuni importante (cetește): „Eu nici în chestia naționalităților nu vreau să fiu condus de cât de principii cari mi-se par juste. Nici pe acest teren nu mă voi lăsa influențat de considerația, că membrii unei sau altei naționalități vor fi mai mult sau puțin mulțumiți; mă va conduce numai simțul meu de dreptate și echitate. Eu nu vîd armonie într' dreptate și faptul, că statul, care în privință politică e stat magiar unitar și nedespărțit, se cheltuiască din budgetul comun numai pentru teatrul magiar, numai pentru instituții ce urmăresc cultivarea limbii magiare, și nu și pentru instituții ce au de scop cultivarea altor limbi. Eu cred că sau le ajutăm pe toate, sau nici una! Dacă nu suntem în poziția să le putem ajutama pe toate, să hotărîm că nu o ajutăm nici pe asta. Dacă această instituție ar promova și

lui Alexandru cel Bun, ca și Țera-Românescă, sub urmașii lui Mircea cel Bătrîn, au ajuns să fie mereu turburate de lupte lăuntrice, însoțite de amestecul funest al străinilor, al Polonilor și Ungurilor în Moldova, al Ungurilor și Turcilor în Țera-Românescă, cu pretențiunile lor de supremație. Vraja și urgia într' frați le-au sfășiat înlăuntru, le-au umilit în afară. Mai rău de cât dușmanul din afară lovește în totdeauna dușmănia din lăuntru!... În cele din urmă, sub Petru Aron, un fiu natural al lui Alexandru cel Bun, Moldova ajunsă să fie vasală și Poloniei și Ungariei, și în același timp tributară Turcilor.

De această umilință o liberă brațul lui Stefan, care venind cu oște din Țera Românescă, în Joia mare 1457, bate pe Petru Aron, ucigașul tatălui său Bogdan, și ia în stăpânire tronul strămoșesc de la Suceava, fiind proclamat domn al țării, la Dereptate. Serbătorea Invierii, ce coincidea cu aceste evenimente, era totdeauna o serbătore de reînviere a Moldovei.

(Va urma.)

cultura altor limbi, chestia ar fi alta. Eu sunt deci de părerea să nu primim nici poziția din budget și nici să votăm suma cealaltă. Cere deci să se ștergă ambele, pentru-că: „nu vreau nedreptatea, chiar de ași ave din ea folos“.

Acesta a fost punctul de vedere al lui Deák, acesta a fost dreptatea lui. Asta e politica tradițională, pe care dl prim-ministru pretinde că o urmărește, pe care însă — cum voiu dovedi îndată — nu o urmărește. Acesta e punctul de vedere care ne împacă și pe noi, pe care îl reprezentăm noi și de dragul căruia luăm asupra noastră chiar și acusa trădării de patrie.

Politica asta nu a dus la țintă, căci după mărtea lui Deák toți s'au lăpădat de ea.

Géza Ballagi: S'au lăpădat de ea și naționalitățile!

Aurel Vlad: Naționalitățile nu! Dar' dacă noi am greșit, greșala noastră pututu-i-a ore îndreptăți pe cei din partidul de la putere să greșescă și ei? Dacă noi ne-am abătut de pe calea adevărată, ore asta v'a îndreptățit și pe dvostre să vă abateți? Nu: șovinismul pe vremile acele nu era așa cras, așa exclusiv și nedrept, precum e astăzi.

Să analizăm acum politica de naționalități a guvernelor.

P. Sándor: Guvernul a greșit că a fost slab.

Aurel Vlad: A fost slab? Pote n'a fost atât de puternic ca astăzi, căci atunci în fruntea partidului liberal stătea Francisc Deák, care a declarat că nu vrea să susțină partidul nici prin corteșiri și nici cu ajutorul aparatului oficial; astăzi guvernul, ce-i drept, e puternic, dar' nu dór' pentru-că ar fi prins rădăcini în straturile largi ale națiunii, ci pentru-că dispune de un aparat oficial, care-i dă în mână țera într'gă, o face să atârne de la voia lui.

P. Sándor: Atunci dta nu erai ales!

A. Vlad: Pentru această, On. Camera, e datorința partidelor opoziționale de a îngriji, ca puterea asta a guvernului să fie strînsă în cercuri cât mai înguste.

I. Boross: Vesselovszky cum a intrat aici?

Aurel Vlad: Așa, că a avut majoritate!

P. Sándor: Dór' guvernul l'a ajutat?

Aurel Vlad: A avut majoritate și a fost în vigoare legea despre judicatura curială, care împedecă, ca voința majorității să nu se pótă valida, căci înainte de aceea cum s'a întemplat alegerea lui Ambrus Neményi la Cehul-Silvaniei? O știe asta și colegul G. Ugron. Sigur își va aduce aminte, că pe alegătorii opoziționali i-au încunjurat și împedecat de a merge la urnă.

Asta nu e poveste, ci adevăr. Simpla-mente a împedecat validitatea majorității și după ce a fost stabilit ora de încheiere, presidentul a declarat de ales pe Neményi. Au putut veni apoi alegătorii opoziționali, căci era târziu. Am ajuns în urmă și acolo, ca prin intrarea în vigoare a legii despre judicatura curială să fie împedecate astfel de abuzuri.

Am arătat că declarațiunile actualului guvern în chestia naționalităților de multe-ori sunt în contradicție. Am dovedit că partidul guvernamental nu urmărește în chestia naționalităților politica lui Francisc Deák, care singură corespunde legii.

A z s dl ministru president că nu vrea revizuirea legii despre naționalități și că e natural dacă naționalitățile țin la dreptul lor garantat prin lege, pe cari le-au câștigat pe baza declarațiunilor serbătorești ale națiunii noastre. — Nu e adevăr însă că guvernul actual nu revidă legea despre naționalități, căci revizuirea paragrafului 17 al legii de naționalități se cuprinde în proiectul ministrului Berzeviczy §. 13, care abrogă direct §. 17 din art. de lege XLIV din 1868, la care m'am provocat, când am amintit de vorbirea lui Francisc Deák în chestia gimnasiunii sârbesc. Pentru ce ar fi lipsă de revizuirea acestei legi? Nu e nici o lipsă de această, pentru-că de-și legea despre naționalități cuprinde încă în sine paragrafi cari nu sunt încă șterși prin altă lege, nici guvernul actual, nici cele de mai înainte nu le-au executat.

Intr' astfel de împrejurări revizuirea s'ar pótă motiva numai așa, că abrogăm o lege, pe care nici-când n'am respectat-o.

Scopul prin urmare ar fi să-i facă guvernului cu putință de a nu comite ilegalități, căci executarea legilor despre naționalități

nu o pótă asigura nici responsabilitatea ministerială, nici jurământul de încoronare al regelui, care jurământ garantază și executarea acestei legi.

Și, dacă guvernele din trecut nu le-au revidat, ci le-au călcat în picioare, fără ca opinia magiară șovinistă să le fi tras și să le tragă la răspundere, de ce să o facă guvernul actual? Acum cel puțin avem pe hârtie principii și dispozițiuni cu cari în cas de strîmtoare guvernul și-ar pótă dovedi liberalismul. Proiectele de lege ale lui Berzeviczy în urmările lor politice nu dovedesc că guvernul actual n'ar voi revizuirea acestor legi, ci dovedesc că și guvernul actual observă aceeași politică șovinistă pe care a dezvoltat-o deunăzi deputatul Desider Bánffy.

Proiectele dlui Berzeviczy, cu cari la vremea lor mă voiu ocupa mai pe larg, de altminteri nu sunt de cât o fățișe declarație de răboiu raselor nemagiare și un atac deschis îndreptat în contra culturii și existenței naționalităților.

Abstrăgînd de la toate acestea, proiectele dlui Berzeviczy jignesc autonomia confesiunilor și din dreptul lor de a susține școlile fac un drept iluzoriu.

Că acest proiect de lege e o statificare mascată, care asigură guvernului toate drepturile, dar' sarcinile le lasă confesiunilor, e de prisos s'o dovedesc, căci reiese lămurit din însuși proiectul de lege.

Și când guvernul urmărește o astfel de politică de naționalități, vorbele dlui prim-ministru despre dragostea sa frățescă sunt numai fraze, fraze góle, cărora nime nu le va da creșmînt. Cunoscînd politica guvernului în chestia asta și știind ce se ținem de bunăvoința și pretinsa dragoste a dlui prim-ministru, îmi vine în minte un proverb românesc: „Ferește-mă Dómne de prietini, că de dușmani mă știu ferii și eu“. (Claritate mare în drépta. Voci în stînga: Proverbul ăsta e magiar!)

Aurel Vlad: E indiferent... (Sgomot continuu. Presidential clopoșete.) E indiferent că ore e magiar sau român, lucrul principal e, că e adevărat.

Zoltán Pap: Și camera e română?

Aurel Vlad: N'am zis-o. (O voce în dreapta: E slovacă.) On. camera! Cred că mi-am motivat în de ajuns neîncrederea față de guvern. Drept ce nu pot primi budgetul.

Din România.

Congres didactic. În ședința a doua a congresului didactic, intrunit în București, s'a discutat asupra modului, cum trebuie propusă istoria națională în școlile populare. S'a accentuat din toate părțile, că scopul urmărit de învățămîntul istoriei naționale este de a dezvolta sentimentele patriotice și de a forma caractere și virtuți cetățenești. S'a constatat apoi necesitatea, ca manualele de istoria națională să fie redactate în formă povestitoare, cu stil ușor și înflorit. Asupra acestei singure teme s'a discutat Mercuri, sâptemăna trecută, înainte de amiază și după amiază, luându-se apoi din partea corpului didactic următoarea hotărîre:

„S opul istoriei naționale în școlile primare este mai mult dezvoltarea sentimentului național de cât înmulțirea cunoștințelor istorice, servindu-se de tablourile istorice, drapelul național, piese și excursiuni istorice, și tirul școliar. Textele istorice cuprinse în cărțile de citire nu corespund scopului istoriei naționale, din cauza formei sub care sunt scrise și a conținutului lor; de aceea, exprimăm dorința, ca Istoria Românilor să aibă un text propriu, scris potrivit firei copilului, și cărțile de citire să nu cuprindă de cât povești, anecdote și legende istorice, menite a pregăti pe copii pentru studiul istoriei“.

În ziua următoare, Joi, discuția a fost purtată în congres pe tema ameliorării situațiunii morale și materiale a corpului didactic din România. Cel din urmă care a luat cuvîntul a fost ministrul din instrucție, dl *Spiru Haret*, care a combătut mai multe din părerile exprimate, și a asigurat congresul, că guvernul român a făcut tot ce a putut, pentru-că se îmbunătățesc situația dascălilor români.

Congresul apoi, după trei zile de muncă, a fost încheiat, rămînînd, ca să se redacteze un memorandum către ministerul instrucțiunii, despre cele hotărîte.

Revista esternă

Din Macedonia. Telegramă din Sofia dta 21 Iulie raportază că o bandă de cincizeci turci a ucis în Rezovo patru bulgari și li-a jefuit într'gă averea. Cu același dat o telegramă din Constantinopol raportază că Marți s'a întemplat o ciocnire într' militia turcescă și o cetă de insurgenți la Tepafasi (distanță de cinci ore spre sud-ost de la Bitolia), în care au fost ucisi doi soldați și cinci insurgenți. De toți erau cincisprezece insurgenți, cari tocmai în ziua aceea sosiseră din Bulgaria.

De pe câmpul de răboiu. A doua zi după lupta din pasul Motien s'a dat o nouă luptă într' localitățile Sicoian și Cutsia, care a durat două zile și s'a terminat cu retragerea trupelor rusești la Cutsia. Sicoian e situat la distanță de 50 chilometri de la Liaoiang, ear' Cutsia la distanță numai de 30 chilometri. În urma acestei isbânde nouă trupele japoneze stau de la Caicui în sus până la Sicoian în semicer; față 'n față cu poziția strategică a Rușilor, ear' flancul de nord (oștea lui Kuroki) înainteză mereu spre Liaoiang. Astfel, luptele decisive cu grosul armatei rusești de sub comanda lui Kuropatkin, situată într' Liaoiang și Mucden (capitala Mandjuriei) probabil că se vor începe cât de curînd.

Despre evenimentele de la Port Arthur știri din isvor chinez, nu tocmai demne de creșmînt, spun că Japonessii bat deja forturile, altele raportază că Japonessii au fost respinși cu perderi mari, pe când știrile din isvor englez spun că Japonessii încă tot numai se pregătesc pentru atacul decisiv.

Din tractul Sebeș.

— Inmormîntarea preotului Ioan Stoicuța. —
— 20 Iulie n.

În 11 Iulie a. c. am petrecut le locul de vecinică odihnă pe un adevărat păstor sufletesc, pe vrednicul paroch din Săsciori Ioan Stoicuța. Preot de e deosebită vază și reputațiune a fost el în întreg timpul păstoririi sale. Nemuritoriul Șaguna cunoscînd calitățile reșosatului, pe care îl aplicase în cancelaria consistorială, l'a trimis la începutul anului 1859 administrator parochial în comuna fruntașă de pe valea rîului Sebeș cu numele Săsciori, și îl însărcinase cu privegherea asupra preoților din comunele dimprejur, ba trebuia să-i și facă rapórtre asupra purtării lor. Om de încredere a fost reșosatul Ioan Stoicuța al marelui regenerat Șaguna și a și meritat acea încredere. El cu simț adevărat colegial încerca a sfătui și îndrepta pe colegii sei preoți. Răsbunarea, ura, pisma față de colegii sei nici-când nu s'a sălășluit în nobila sa inimă, din contră, căuta a ascunde cât numai putea pe unul sau pe altul, când era necesitat să facă câte un raport nu tocmai măgulitor și nu fără urmări mai grave.

Scriitorul acestor puține momente din viața lui l'a cunoscut de aproape și pótă numai lui i a destăinuit multe secrete din zilele de mai înainte, când trăia acel mare arhieru.

Până la finea vieții lui a fost un preot model pentru ceilalți preoți din jur. Toți colegii din tract și din alte tracte, cari îl cunoșteau, îl iubiau, cinsteau și îl priviau de mai ales într' ei. Și el a și meritat în adevăr aceste considerațiuni din partea confrăților sei, căci Ioan Stoicuța zeci de ani de-a-rîndul nu a lipsit măcar una dată de la sfântul altariu, în serbători și Dumineci, ba nici în zilele de peste sâptemăna, fiind în comună, nu lipsia aproape nici-când de la utrenie și vecernie, așa că femeile și bărbații mai bătrâni, când se revărsa de ziua il așteptau la ușa sfintei biserică, situată pe o colină destul de înaltă, la o margine a comunei Săsciori. Și nu se înșelau, căci pe când se lumina binișor de ziua, ca să pótă cetii și cânta din sfintele cărți, vrednicul slugitor al altariului sosia urcînd cu pași bine măsurați dealul în sus, spre sfântul lăcaș. Am fost mai de multe-ori prezent la astfel de casuri. După eșirea din biserică toți îl însoțiau până la locuința sa pe preotul Stoicuța conversînd despre cestiuni religioase și morale mai întâiu, ear' după aceea treceau vorba și despre afacerile private, familiare și economice. Puțini, ba foarte puțini sunt preoții noștri, cari să se pótă asemăna cu reșosatul Stoicuța, și cari să-și împlinescă datorințele lor din punctul

de vedere al oficiului de părinte și păstor spiritual, ca și el.

Acesta este tipul cum a fost și cum a trăit Stoicuța ca preot, și to acele trășuri de caracter le-a posedat el și ca om în societate. Nu se va afla nimenea, care să fi rămas supărat, indignat sau chiar prescurtat în ceva de el. În conveniri sociale era foarte plăcut, și a o mulțime de proverbe și istorioare șagălnice, numai cât nu-și prea petrecea timpul cu astfel de nimicuri, cum le numea el.

Ani 45 și mai bine a fost el păstorul Săciorilor.

Dorința ultimă, exprimată în momentele de dorință i-a fost să fie transportat după ce va muri, în biserică, ca acolo să fie priveghiat de fiii sei sufletești, fiind și locuința cam strămtă și căldura în timpul secerișului enorm de mare.

A răposat Sâmbăta înainte de amiază, și Duminecă pe la vecernie cu recerul ceremonial, strângându-se cu mic cu mare, aproape întrăgă turma păstorită, în jurul coșolugului păstorului, a fost condus în sfânta biserică, îmbrăcat în ornate sfinte bisericesti.

Acolo în casa Domnului a fost neîntrerupt priveghiat până a doua zi, Luni, pe la 10 ore a. m., când s'a început prohodul.

Protopresbiterul tractului, dl Sergiu Meadeanu cu încă 8 preoți, așezori scaunali și alți preoți aleși anume, au îndeplinit prohodul. Mai veniseră la înmormântare încă și alți mulți colegi preoți, de tot vre-o 20, deși era zi de lucru și începuse secerișul. Poporul din comuna Săciorii făcuse sărbătoare mare din ziua înmormântării bunului părinte, toți au luat parte la actul trist al înmormântării, frunțași din comunele învecinate cu notarii comunali în frunte și cu poporenii stimatori ai răposatului, încă și-au lăsat ocupațiunile întregi și au alergat din mari depărtații la înmormântarea acestui vrednic și de totă împrejurimea stimat slugitor al stului altariu.

Terminându-se sfintele rugăciuni și de tot frumoșele cântări jalnice de despărțire a preoților slujitori, a urmat pomana usitată în biserică noastră ortodoxă. Colacei pentru popor și puțină beaură s'a împărțit în oimite riul bisericeii, ear' părintele protopresbiter tractual cu cei vre-o 20 preoți prezenți, dimpreună cu domnii notari comunali și cu învățătorii și frunțași, cari au luat parte la înmormântare, au fost conduși la casele bătrânei preotese, acum veduvită. Aici s'a servit la toți un modest prânz de bucate de post, aflându-ne în ajunul sfinților și marilor apostoli Petru și Pavel.

Am fost la multe înmormântări de preoți, ba chiar și de protopresbiteri, dar' atât public și atâtă stimă în jurul unui cosciug cuprinzând rămășițele pământești, încă nu am vădut. Dovadă despre stima de care s'a bucurat decedatul, căruia să-i zicem toți: Odihnescă în pace! *Unul care l'a cunoscut.*

„Asociațiunea.”

Convocare.

Adunarea cercuală ordinară a despărțământului III. (Făgăraș) al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” se va ține în anul acesta în comuna Sâmbăta-superiără la 25 Iulie (7 August) a. c.

Program:

1. Serviciu divin la orele 8 a. m.
2. Deschiderea adunării la orele 10 a. m.
3. Raportul general al comitetului despărțământului despre activitatea sa de la ultima adunare generală.
4. Raportul cassariului și prezentarea bugetului pe anul 1904—1905.
5. Alegerea comisiunilor pentru censurarea acestor raporte.
6. Alegerea unei comisiuni pentru inscrierea de membri noi și incasarea taxelor.
7. Disertațiuni, cari trebuiesc prezentate directorului despărțământului cu cel puțin 48 ore înainte de adunare.
8. Raportele comisiunilor.
9. Alegerea comitetului cercual pe un nou period de 3 ani.
10. Alegerea a doi delegați pentru adunarea generală ce se va ține anul acesta în Timișoara.
11. Alegerea unei comisiuni pentru verificarea procesului verbal.

12. Inchiderea adunării.

Sunt rugați toți on. membri și binevoitori ai cultorei să mână seice parte la această adunare.

Din ședința comitetului despărțământului ținută la 2/15 Iulie 1904 în Făgăraș.

Jacob Macaveiu Dr. Ioan Șevchea
director. secretariu.

NOUȚĂȚI

M. Sa împăratul și rege al nostru, după cum raportază „Correspondenz Wilhelm” din Marienbad, în 30 August va face la Marienbad vizită regelui Edward VII. al Angliei, care în 11 ori 12 August va sosi acolo pentru petrecere mai îndelungată. M. Sa Francisc Iosif va sta la Marienbad numai câteva ore, plecând de acolo direct la mănăstire ce se vor ține în partea sudică a Boemiei.

Promoțiune. Dnul Ioan Dobre, stipendiat al arhidiececei noastre, a fost promovat în 23 Iulie a. c. n. în aula universității Francisc-Iosifine din Cernăuți la gradul de Doctor în științele teologice. — Felicitările noastre!

Episcopul Strossmayer din Daskovar, marele naționalist croat, a fost atins zilele trecute de apoplexie, dar' după cum scriu ziarele magiare, a învins atacul și a trecut peste primejdie. Episcopul Strossmayer e de 90 ani.

Lista civilă. În fine, după o discuție sarbedă din cale alară de vre-o două săptămâni, dieta a votat lista civilă în ședința de Vineri, cu mare majoritate, primind și propunerea prim ministrului Tisza, ca urcarea listei civile să se începă cu 1 Ianuarie 1903. Dieta a intrat apoi în discuție asupra bugetului, cu care va mai avé de lucru vre-o două săptămâni, când apoi se încep vacanțele parlamentare de vară. În cursul discuției acestora își va desvolta ministrul de culte și instrucțiune publică, dl Berzeviczy, programul seu de activitate.

Din Sântă-Maria de Pétră, tractul Hațegului, ni-se scrie, că la stăruințele frunțașilor de acolo s'a ridicat biserică gr. or. română în comuna numită, care e aproape gata, mai restând a se face lucrările de măsurit. Așezarea crucii pe turu s'a făcut în 12/25 Maiu, ear' pétra fundamentală a fost așezată în 14/27 Martie a. c. La ambele aceste acte frumoșe a participat public numeros.

Respins. În 20 Iulie n. a revizuit înalta Curie actele procesului de presă ce l'a fost intentat procurorul din Cluj dlui V. E. Moldovan pentru niște articoli publicați în „Fôia Poporului”. Curtea cu jurați din Cluj îl declarase vinovat pe dl Moldovan și tribunalul l'a judecat la 4 luni temniță de stat și 1000 cor. amendă în bani. Curia a aflat că judecata e dréptă și a respins recursul de nulitate, dat din partea condamnatului.

Advocat nou. Domnul Dr. Cornel Iancu a deschis cancelarie advocațială în Arad (József főherceg-ut nr. 16).

Legea despre paspôrte Fôia oficială a publicat săptămâna trecută o ordonanță a guvernului în înțelesul căreia cu 1 August n. c. intră în vigoare legea despre paspôrte, votată în anul 1903. În sensul legii această paspôrtele vor fi date în viitoriu de către vice-comitele comitatului respectiv, ear' în orașe cu jurisdicțiune municipală de către șeful de poști.

Cele multe înainte! Din Constanti-nopol se telegratéză, că în vilaetele Ușküb și Monastir s'au mai înființat 17 comunități românești, pe lângă cele înființate de mai înainte. Astfel numărul comunităților religioșe românești din Macedonia, cari au introdus limba românească în bisericile lor, se urcă la cincizeci. Cele multe înainte!

Primiri în școala de notari. La cursurile administrative (școala pentru calificarea de notari) din Nagy-Bacskekerek (Banat) primirea elevilor se va face în 26—31 August st. n. Aspiranții de notari cari doresc să fie primiți la aceste cursuri, au să se prezinte la direcțiune în una din zilele amintite mai sus, având a documenta că au absolvat 8 clase gimnasiale ori reale, ori vre-o școală medie egală cu acestea, sau vre-o școală militară superiără; că au făcut un an de praxă în vre-o cancelarie notarială, că pricep limba oficială a statului și au purtare morală bună. Didactrul e 40 corone plătitibil în două rate semestrale. Taxa pentru întreținere în internatul școlii (cu locuință, încălzit, luminat, dejun, prânz și cină) e 30 corone pe lună. Esistă însă și locuri cu preț redus, cum și 15 locuri gratuite (pentru elevii săraci).

Post de notariu. Sub nr. 2522 pre- torial și cu termin până la 31 Iulie st. n. e publicat concurs la postul de notariu în Roșia (Veresmart), comitatul Sibiu. Cererile concursuale sunt a se înainta protopretorului cercului Sibiu.

Plan bun. Cetim în „Alkotmány” că un consorțiu a cumpărat cu 1,200.000 de corone moșia de la Bodrog-Szerdahely (în comitatul Zemplén) a baronului Samu Jósika, spre a o vinde în parcele mai mici economilor. Plan laudabil, numai de nu s'ar ascunde sub masca lui rîvna de exploatare a micilor proprietari. Membri ai consorțiului sunt Dr. Rosenthal Sándor, Reichard Mór și fiul, Fuchs Mór, Gross M. și Weinberger David, — toți evrei.

Teatru german în Ardeal. Ministrul de interne a acordat de nou permisiunea de a se da reprezentațiuni teatrale germane în orașele Sibiu, Sebeș, Brașov, Mediaș, Bistrița, Orăștie, Cohalm și Agnita, din partea directorului de teatru Leo Bauer și trupa sa.

La fondul de 20 fileri, înființat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu” cu scop de-a acuire a casă cu hală de vânzare pentru meseriași români au dăruit: parochul Ioan Budoiu din Câmpuri-Surduc (tractul Ilia), 2 cor.; Alexandru Sighiartău, paroch în Ciceu-Poieni, 1 cor.; dșora Cornelia Ciceiu, învățătoare, în Sighisórs, Ioachim Vintilă paroch (Calvasér): fie care câte 20 fileri, Ioan Pinciu, culeg. de litere, 1 cor.; nou hirotonitul paroch Zenovie Popovici (Satlung, bis. S. Adormiri) și soție-sa Mărióra n. Comșa, 2 cor.; Ioan Munteanu, comptabil (Hațeg) 1 cor.; Sergiu Medean, protopresbiter (S. Sebeș) 1 cor.; Vic. Tordășianu, 10 fileri. La fondul Dr. D. P. Barcianu, pentru ajutorarea sodalilor lipsiți de lucru, parochul A. Sighiartău a dăruit 1 cor.

Vifor și grindină. În Rankfűred și împrejurimi (în Ungaria) Luni a bătut grindină mare, împreună cu pivoizi și vifor, făcând foarte mari pagube în ocuroze, pomaturi și în plantele de grădină. Asemenea și în multe comune din comitatul Vas au fost mari tempestăți, cari în hotărul comunelor Csajta și Incéd au luat victimă și două vieți omenești: doi lucrători de câmp au fost ucși de fulger.

E eschisă insomnia, dacă se va purta crucea după electro-magnetică B. R. Nr. 86967, inventată de domnul Albert Müller, Budapesta, Vadász u. V. Nr. 42/V ceea-ce adeverește și scrisoarea următoare: Prea Stimat dle Müller: De curând am comandat la dvăstră crucea după electro-magnetică R. B. Nr. 86967 pe séma cumnatului meu Carol Weber, asupra căruia a avut un asemenea efect, că după o folosință de câteva zile bolnavul s'a simțit mult mai bine, respirația îi era mai regulată și insomnia i-a dispărut cu totul. Vădând acest efect miraculos al crucii, Vă rog să trimiteți una și pentru mine și una pentru soția mea. Buderfalva, 19 Februarie 1903. Cu deosebită stimă Matei Schrei.

Cărți și reviste.

Anuarul gimnasiului din Năsăud („Raportul al XLI-lea despre gimnasiul superior fundational din Năsăud pentru anul școlastic 1903/904”) publicat de Ioan Gheție, dir. gimn. Tipografia G. Mateiu, Bistrița. Textul românesc 128 pagini, după care urmează unul unguresc de 49 pagini. Conține următoarele:

Prof. Virgil Șotropa și continuă studiul: „Istoria școlilor năsăudene” publicând de astădată pe 43 pagini istoricul gimnasiului.

Gimnasiul a pierdut în cursul anului doi profesori, pe Dr. I. Mălăiu, care după serviciu de 30 ani abia apucase a se bucura de pensia sa, și pe Leontin Drăgan urmașul la catedra lui Mălăiu, un tânăr de bună speranță. În anuar se publică discursurile funebre rostite la înmormântarea acestor doi profesori de către profesorii Pletosu și Pécuarariu. După acestea urmează discursul festiv rostit tot de dl Pécuarariu la 4 Octombrie 1903, ziua aniversară a înființării gimnasiului.

Din cronica gimnasiului aflăm, că la 29 April a. c. comisiunea admin. a fondurilor centrale școl. și de stipendii a ales director pe dl Ioan Gheție. Prin această alegere știm că s'a încheiat o afacere care mult a fost discutată prin ziare.

Corpul didactic a constat din 8 profesori ordinari definitivi; apoi 1 profesor ord. de muzică, 1 prof. ord. cu diplomă din dessemnul liber, geom. descript, și gimnastică, 3 profesori suplente, 1 pensionar cu însărcinare provizorie și 1 profesor ajutător.

Afară de obiectele ordinare s'au predat ca extraordinare: limba franceză (52 elevi cl. III—VIII), dessemnul liber (19 elevi V—VIII). Cantul bisericesc (206 elevi), Musica vocală (248 elevi) și cea instrumentală (72 elevi).

La esamenul de maturitate au fost admiși 27 candidați. La esamenul scripturistic au cădut 4, la verbal au fost admiși 23, nu s'au prezentat însă de cât 21. Dintră acestia 1 a trecut cu eminentă, 4 cu bine, 15 au fost declarați simpli maturi, ear' 1 a fost re-legat pe 3 luni.

Numărul total al elevilor a fost 298, dintră cari 286 Români, 7 Magiari, 5 Germani.

După confesiune: 206 gr.-cat., 79 gr.-ortodoxi, 7 rom.-cat., 1 ev.-luteran, 1 ev.-calvin, 4 jidovi.

Progresul s'a clasificat: 9 elevi cu eminentă din toate obiectele, 32 cu bine, 140 cu suf., 80 corig. din 1 obiect, 7 din 2 obiecte, 30 repetenți.

„Istoriografi vechi, istoriografi noi.” A apărut și se poate procura de la librăria arhidiececană din Sibiu (Nagyszében) broșura „Istoriografi vechi, istoriografi noi”, studiu critic în chestia vechei metropolii ortodoxe române, de Teodor V. Păcățian. Prețul 2 corone, plus 20 fileri pentru porto. Cartea e împărțită în următorii capitoli: Dogme istorice. Părintele Bunea ca scriitoriu. Punctul meu de vedere. Argumente vechi. Noua teorie. „Nandoralbensis”. Decretul regelui Vladislav. Mănăstirea voevodului Mihai Viteazul. Vicarii episcopilor latini. Sava Brancovici. „Unirea”. Incheiere.

ECONOMIE.

Uscătoare de pome.

Subsemnatul comitet central aduce la cunoștința tuturor celor interesați, că în conformitate cu ordinațiunea dlui vicecomite al comitatului Sibiu nr. 7351/904 se împrumută spre folosirea comunelor politice și tovărășiilor agricole locale fără nici o taxă 3 uscătoare de pome (loșnițe), cari formeză proprietatea comisiunii economice comitatense a comitatului Sibiu. Aceste uscătoare sunt sistem Geisenheim, una din ele este mare, a doua mijlocie și a treia mică. Cea din urmă se poate așeza pe vatra focului de așă, ca să se potă folosi pri-sosul de căldură. Împrumutarea se face pe timp hotărît, cel mult pe timpul uscatului pome-lor, cu acea condițiune, că aparatele (uscătoare) după espirarea timpului (terminul) amintit sunt a se înapoia în aceeași stare la școala de instrucțiune economică a comitatului Sibiu, de la care au fost primite, și că comuna, respective tovărășia economică împrumutătoare le va pune la dispoziția fie-cărui locuitoriu, respective membru al ei spre a le folosi conform trebuințelor sale pe un timp anumit fără nici o taxă sau apoi pe lângă o taxă neînsemnată (bagatelă), care să fie suficientă pentru acoperirea speșelor de transport. Comunele, respective tovărășiile agricole locale, cari doresc a beneficia de acest favor, să se adreseze deadreptul la conducătorul școlii de instrucțiune economică a comitatului Sibiu (têrgul vitelor nr. 10).

Considerând, că anul acesta se prevede o bogată recoltă de pome, folosirea de acest favor se recomandă cu totă căldură.

Pentru comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”:

In absența presidentului

Romul Simu
mem. în comit.

Vic. Tordășianu
secretariu

Oficială.

Onorata preoțime este poftită a espeda toate taxele, cu cari resteză singuraticele comune la fondul de pensiene arhidiececan; asemenea să și întocmească și preoții înșiși astfel lucrurile, în cât în timpul cel mai scurt să vină în curent cu solvirile, spre a nu fi necesități a solvi interese după taxele restante și nesolvite la timp.

Posta redacției.

Ponor. Iți recomandăm „Biserica ortodoxă română”, ca mai potrivită scopului. Respectivul domn e ortodox.

Nr. 138 1904.

[198] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor vacante la școlile centrale rom. gr. or. din Brașov se scrie concurs cu termen de 30 zile de la cea dintâi publicare în „Telegraful Român“.

a) La gimnasiu și școala reală.

E de ocupat un post de profesor pentru catedra de limba germană și română.

b) La școala comercială superioară.

E de ocupat un post de profesor pentru catedra de limba magiară și germană.

c) La școlile primare.

E de ocupat postul de învățător pentru lucrul de mână la școala de fete.

Concurenții își vor adresa petițiile lor Eforiei școlare și le vor însoți cu următoarele documente:

1. Carte de botez, prin care vor dovedi că sunt Români de confesiunea gr. or.
2. Atestat de moralitate.
3. Atestat medical, că sunt deplin sănătoși.
4. Revers, că se vor conforma întru toate legilor și dispozițiilor bisericești și școlare cum și regulamentelor în vigoare.
5. Pentru concurenții de sub a) și b) diploma de profesor, conform art. de lege XXX din 1883, respective regulamentului ministerial pentru școlile comerciale din 1895, sau întru cât nu ar avea încă diploma, cel puțin atestatul despre esamenul fundamental împreună cu absolutoriul.
6. Pentru concurențele de sub c) atestatul de calificare pentru lucrul de mână conform prescripțiilor legale, eventual și alte documente.

Beneficiile împreunate cu aceste posturi sunt:

1. Pentru profesorii ordinari în timpul serviciului provizor (prevăzut în § 30 al legii de instrucțiune) salariu anual de cor. 1800; eai de la ocuparea definitivă a postului de profesor ordinar salariu anual de cor. 2400, cinci cuincuenți de câte 200 cor., bani de cuartir cor. 400 anual, și drept de pensie conform statutelor în vigoare la școlile noastre; pentru timpul de serviciu ca profesor suplitor cor. 1600 anual.
2. Pentru învățătorii de lucru de mână salariu anual de cor. 800.

Brașov, din ședința Eforiei, ținută la 8 Iulie st. v. 1904.

Eforia școlilor centrale rom. ort.-răs. din Brașov.

[195] 1—3

CONCURS

Pentru întregirea posturilor învățătoarești vacante din comunele bisericești ale protopresbiteratului Câmpeni, mai jos însemnate, se publică din oficiu concurs cu termenul 1 August st. v. a. e., și anume:

1. Gârda-de-jos
2. Lazăști
3. Năgră-de-jos
4. Ponorol
5. Poiana cu Valea verde
6. Sohodol cu Peleş, și 7. Vidra medie (postul al doilea).

Pentru fie-care post învățătoarească câte un salariu de 600 corone din repartitie și locuință cu grădina.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi să trimită rugărilor lor concursuale cu documentele recerute la subscribul, arătând și pretenziunile lor referitoare la cîncenii.

Câmpeni, 6 Iulie 1904.

Romul Furdul
protopresbiter

Nr. 781 1904

[194] 1—3

CONCURS

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școlile profesionale din comunele Apahida, Bedeciu, Bonțida, Calata-mare, Calatele, Marișel, Mociu, Panic, Someștalău și Someșul rece, se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu fie-care din aceste posturi sunt salariul prescribit de 600 cor., cuartir liber în edificiul școlii cu grădina de legumi și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au a-și așterne cererile instruite conform normelor în vigoare subscribului în termenul fixat și a se prezenta înainte de alegere la biserică în vre o zi de Duminecă sau sâmbătă, ca să-și arate dexteritatea în cântări, fiind îndatorat alesul să cânte în cor cu elevii în Dumineci și sâmbăta la sfânta liturgie.

În fine sunt îndatorați să noteze în su-plicele lor, dacă reflectează și la cuincuenții după anii de serviciu în alte comune.

Oficiul protopresbiterial român gr. or. Cluj în conțelegere cu respectivele comitete parohiale.

Cluj, 3 Iulie 1904.

Tulliu Roșescu
protopresbiter

Nr. 565 1904

[182] 3—3

CONCURS

Pentru întregirea posturilor învățătoarești vacante din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Unguraș, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Ciumerna, cu salariu de 600 cor. prin repartitie de la popor și grădina școlii.

2. Fizeș Sânpetru, cu salariu de 600 corone prin repartitie de la popor.

3. Rachis, cu salariu de 600 cor. prin repartitie de la popor, cuartir în edificiul școlii, grădina școlii, 4 orgii de lemne, din cari e a se încălzi și sala de învățământ și 4 corone ca pausal de cancelarie.

4. Stina, cu salariu de 600 corone și cuartir în edificiul școlii, salariul prin repartitie de la popor.

Reflectanții la vre-unul din aceste posturi au a se prezenta în comună în vre-o Duminecă sau sâmbătă înainte de alegere la biserică spre a și arăta dexteritatea în cântări având a conduce cântările liturgice cu elevii.

Cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare se vor așterne la subsemnatul oficiu protopresbiterial, în termenul deschis.

Cuincuenalele se vor computa numai după 5 ani de serviciu în comuna respectivă.

Oficiul protopresbiterial gr. or. Unguraș, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Fizeș-Sânpetru, 28 Iunie 1904.

Pavel Roșca
protopresbiter

Nr. 186.

[181] 2—3

CONCURS

Pentru întregirea posturilor învățătoarești vacante din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Seliște, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Alamor, un post cu salariu de 600 cor., relut de cuartir și grădina.

2. Amnaș, un post cu salariu de 600 cor., relut de cuartir și grădina.

3. Gurariului, două posturi, salariu 600 cor., relut de cuartir și grădina.

4. Sibiel, un post, salariu 600 corone, relut de cuartir și grădina.

5. Topârcea, un post, salariu 600 cor., relut de cuartir și grădina.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi să-și înainteze subsemnatului oficiu cererile instruite conform normelor (atestat de botez, absolutoriu pedagogic, atestat de calificare, atestat despre serviciul prestat până aci) în timpul prefript și să cerceteze și biserică unde concură spre a se prezenta poporului și a-și arăta dexteritatea în cântările bisericești.

Seliște, 26 Iunie 1904.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter

Nr. 434 1904.

[183] 3—3

CONCURS

Pentru ocuparea posturilor de învățători în comunele mai jos numite din protopresbiteratele Sighișoara și Cohalm, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Hefur, cu salariu anual de 600 cor., cuartir gratuit în edificiul școlii și lemnele necesare de foc.

2. Criș, cu salariu anual de 600 cor., și anume: 560 corone în bani gata, lemne de foc cu 40 cor. și cuartir gratuit în edificiul școlii.

3. Nadeșul-săsesc, cu salariu anual de 600 cor., și anume: 300 cor. prin repartitie, cereale de la popor și folosința unui pământ de 2 $\frac{1}{2}$ jugere, 300 corone întregire de la stat.

4. Paloș, protopresbit. Cohalm, postul al doilea de învățătoriu, cu salariu anual de 600 corone plătit decursiv în trei rate semestrale prin repartitie de la popor, bani de cuartir, după împrejurările locale, lemne de foc, și în fine cuincuenalul după un serviciu neîntrerupt de 5 ani.

Reflectanții la aceste posturi cu îndatorirea a provede instrucțiunea școlară de la 6—12 ani, și celor de la 13—15 ani, a-i instrua în cântările liturgice împreună cu tinerimea adultă, a le conduce, și a ține în Dumineci și sâmbăta în biserică, — să-și așternă petițiunile concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterial în Sighișoara (Segesvár) până la termenul indicat, cu îndatorirea a se prezenta în vre o Duminecă sau sâmbăta în biserică spre a și arăta dexteritatea în cele rituale, preferindu-se cântăreții buni.

Sighișoara, 30 Iunie 1904.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al trac-tului Sighișoara și Cohalm, în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter

Nr. 1382 Șc. 1904

[196] 2—2

CONCURS

Din partea Consistoriului gr.-or. român din Oradea-mare se scrie concurs pentru postul de catechet gr.-or. român la gimnasiul superior din Beiuș împreună cu postul de rector al internatului diecesan de acolo.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: cuartir și proviziunea întrégă în internat, salariu 1600 corone plătiți în rate lunare.

La recurs sunt a se adneca: testimoniu de maturitate, testimoniu teologic și de calificare. Atestatul despre serviciile anterioare și despre conduita morală. Recurenții să fie necăsătoriți.

Recursele vor fi a se prezenta la acest Consistor până în 7/20 August c. Oradea-mare, 3/16 Iulie 1904.

Consistoriul gr.-or. român din Oradea-mare.

Nr. 210 1904.

[185] 3—3

CONCURS

Pentru întregirea definitivă a posturilor învățătoarești la școlile populare din comunele mai jos însemnate prin acesta se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Chiuești, salariu 600 cor. din repartitie, cuartir și lemne de foc.

2. Ciceu-Corabie, salariu 600 cor., din cari 400 cor. din repartitie și 200 cor. ajutoriu de stat, cuartir în școala ce se va edifica, grădina și lemne de foc.

3. Ciceu-Gurgești, salariu 600 cor., din cari 400 cor. din repartitie și usufructul alor 10 jug. pământ comasat în preț de 200 cor., cuartir și grădina.

4. Ciceu-Hășmaș, salariu 600 corone, din cari 300 din repartitie și 300 cor. ajutoriu de stat, cuartir, grădina și lemne de foc.

5. Gârbou, salariu 600 cor., din cari 200 cor. din repartitie și 400 corone ajutoriu de stat, cuartir și lemne de foc.

6. Gostila, salariu 600 cor., din cari 350 cor. din repartitie și 250 cor. ajutoriu de de stat, grădina, cuartir și lemne de foc.

7. Muncel cu filia Falcușa, salariu 600 cor., din cari 242 cor. din repartitie și 358 cor. ajutoriu de stat, cuartir și lemne de foc.

Concurenții au să și așternă rugărilor instruite conform legilor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul deschis, și se recere de la ei, ca să fie din naștere gr. or., să se prezenteze înainte de alegere în vre o Duminecă ori sâmbăta la biserică spre a-și dovedi dexteritatea în cântări, să instrueze elevii în cântările liturgice și să cânte cu ei la sfânta liturgie în tota Dumineca și sâmbăta; ear' în petițiunile lor concursuale să-și formuleze pretenziunile cu privire la cuincuenalii.

Dej, 30 Iunie 1904 st. v.

Oficiul protopresbiterial gr. or. Dej în conțelegere cu comitetele parohiale.

Teodor Hermann
protopresbiter

Nr. 243 1904

[188] 2—3

CONCURS

Pentru ocuparea posturilor învățătoarești în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Deva, se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Bohoț, salariu 600 cor., cuartir și lemne.

2. Chișcadaga cu filia Burnene, salariu: de la popor 440 cor., ajutoriu de la stat 360 cor., total 800 cor., cuartir și lemne.

3. Leșnic cu filia Dumbrăvița, salariu 600 cor., cuartir și lemne.

4. Nevoș, salariu 600 cor., cuartir și lemne.

5. Tâmpa, salariu 600 cor., cuartir și lemne.

6. Uroi cu filia Carpiniș, salariu 600 cor., din care este un ajutoriu de stat de 120 cor. și lemne.

7. Varmaga, salariu 600 cor., cuartir și lemne.

8. Sânt Andreș cu filiile Sântohalm și Seulești, salariu 600 cor., cuartir și lemne.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi să-și subșternă cererile lor concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterial gr. or. Deva până la termenul susindicat, cu observarea, că reflectanții să se prezinte în vre-o Duminecă ori sâmbăta la biserică spre a și arăta dexteritatea în cântări și a se face cu noscuți poporului, având cei aleși a instrua școlarii în cântări bisericești și a cânta cu ei în biserică și a ține strana.

Oficiul protopresbiterial Deva, în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Deva, 5/18 Iulie 1904.

George Romanul
protopresbiter

Nr. 53.

[187] 2—2

Licitațiune minuendă.

Pentru darea în întreprindere a lucrărilor pentru acoperirea turnului de la biserică gr. or. rom. din Gelmar (p. u. Szászváros) se va ține licitațiune minuendă în 18/31 Iulie 1904 la 10 ore a. m. în cancelaria parohială din Gelmar.

Prețul strigării va fi cor. 1073*80.

Cei ce doresc să liciteze au să depună vadiu de 5% de la prețul strigării.

Planul, preliminarul și condițiile de licitare se pot vedea în fie-care zi la subsemnatul oficiu.

Gelmar, 4/17 Iulie 1904.

Oficiul parohial gr. or. rom.

I. Popovici
paroh.

Nr. 630 1904.

[180] 2—3

CONCURS

Pentru îndeplinirea posturilor vacante de învățători la școlile din comunele de mai jos din protopresbiteratul gr. or. Lupșa, se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Mogoș — Valea-Barnei, salariu 600 cor., din cari 360 cor. de la popor și 240 cor. ajutor votat de stat, locuință liberă în edificiul școlii, folosința grădinei școlare și lemnele de foc.

2. Muncel, salariu 600 cor., anume 400 cor. de la popor, 80 cor. din cassa bisericeii și 120 cor. ajutoriu de stat votat; locuință în edificiul școlii și lemne.

3. Runc cu filia Lunca Largă, salariu 600 corone de la popor; locuință cu mai multe odăi pompoze în edificiul școlii și lemnele de foc. Fiind învățătoriu ales la acest post destoinic în cântări, va primi și pentru cantorat 50 cor. în bani numerați, și alte 50 cor. din venite accidentale cantorale.

Concurenții au a și așterne cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul deschis, prezentându se înainte de alegere și în comuna pentru care concură, ca să și arate dexteritatea în cântări și tipic și să facă cunoștință și cu poporul.

De la concurenți se cere să cânte la strană și să eșecute cu elevii și răspunsurile liturgice în cor. Cei ce ar dori, ca la cuincuenal să li-se compute și anii serviți în alte comune, au a-și arăta acesta și în petițiunea ce o înaintează aici.

În conțelegere cu comitetele parohiale Ofenbaia, 25 Iunie 1904.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al trac-tului Lupșa.

Vasile Gan
protopresbiter

Sbór'al noptii negru flutur...

de M. Eminescu. — Romantă pentru voce și pian de A. Bena. Preț cor. 1*50, porto 10 fil. Se capătă la Librăria archid.

De inchiriat!

Din 1 August anul curent se inchiriază

localul de prăvălie

din edificiul subsemnatului institut, strada Măcelarilor 20, (despărțământul textil).

Informațiuni mai detaliate se pot primi în birourile institutului în orele de oficiu (7—12 a. m.)

„Albina“

[197] 1—1 institut de credit și economii.

Mare surprindere!

Nici când nu se mai da ocaziunea acesta!

500 bucăți pentru fl. 1*95

Un admirabil orologiu de precizie aurit, cu mers regulat, 3 ani garanție și lanț potrivit, 1 cravată modernă de mătășă pentru domni, 3 batiste fine, 1 inel frumos cu imitație de piatră scumpă, 1 admirabil portmoneu de piele, 1 oglindă de buzunar, 1 părechie de bumbi pentru manșete, 3 bumbi de piept 3%, aur-dubl. cu mecanism patent, recușite de scris (nichel, prima), un dragălaș album cu chipuri (conține 36 chipuri cele mai frumoase din lume, 1 broș elegant pentru dame (noutate parisiană), 1 păr. de butoni de simili-briliant, forte înșelători, 3 obiecte de haz (potrivite pentru tinăr și bătrân), 20 obiecte importante de corespondență și alte. 400 diferite obiecte, de lipsă în casă. Tote împreună cu orologiu, care singur e vrednic banii, costă numai fl. 1*95. Se pot procura pe lângă ramburs sau trimițându-se banii înainte de la

Wiener Central-Versandthaus

P. Lust, Krakau, nr. 120.

NB. Pentru obiectele neconveniente se retrimit banii.